



**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

De visione beatifica & gratia. cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

nomine nuncupare, ut scilicet dicatur ævum, non solum duratio cognitionis sui, & Dei, ut vult S. Thomas, sed etiam cuiusque intellectus, ut contendit Scotus, aut certe intellectuum sibi succedentium dicatur tempus discretum. Soli quidem Scholastici de hac re inter se pugnant, & varia nomina, ut cuique placet, imponunt.

Ex Patribus vero nullus huius rei mentionem fecit. Solus August. loco allegato asserit, à Domino factam spiritalem, & corporalem creaturam, ex quibus spiritualis moueretur per tempus, non per loca, sed corporalis per utrumque. Hinc tamen non licet colligere, hoc tempus, de quo August. loquitur, esse discretum, aut aliud à nostro, ut autem probet id, quod dixerat, subiungit deinde, Exempli enim gratia: per tempus mouetur animus vel remittendo quod oblitus erat, vel discendo, quia nesciebat. Vbi non de tempore discreto, sed de nostro loquitur Augustinus, si vera est illorum recentiorum opinio, qui dicebant, cogitationes nostri intellectus non tempore discreto, sed nostro definiti. Denique, cum Augustinus nihil aliud dicat, quam spiritalem creaturam in tempore moueri: non est, cur potius de illo discreto, quam de nostro communi, quod apte meretur operationes quoque Angelicas, intelligatur.

Si vero posteriori modo loquamur de mensura operationum Angelicæ, prout mensura definitur ab Aristotele 10. Metaph. cap. 2. & 3. quo pacto non videntur locuti S. Thomas, & alij Scholastici cum eo allegati idem prorsus, quod præcedentibus disputationibus de mensura substantiæ tradidimus, dicendum est. Primo nullam operationis Angelicæ durationem ipsi intrinsecam, esse eius mensuram, sicut nec ævum Angelicæ est mensura substantiæ, utriusque enim eadem est ratio. Secundo nullam durationem operationis, aut superioris, aut inferioris, esse mensuram alterius, sicut nec ævum vnius Angelicæ est alterius mensura. Ratio etiam communis est: quoniam nullus intellectus dignoscere potest, quanta fuerit duratio vnius operationis suæ, per durationem alterius, sicut nec durationem suæ substantiæ, per ævum alterius, ut ex dictis perspicuum est. Tertio demum nostrum tempus esse propriæ, & vere mensuram operationum Angelicæ, sicut diximus, esse mensuram substantiæ ipsorum: atque hoc eadem prorsus ratione, quoniam per illud definit cognoscimus, quanta fuerit duratio operationis Angelicæ: est autem mensura nostro intellectui tantum: nam neque Angelicus, nec diuinus vlla vtuntur mensura, ut præcedenti disputatione probatum manet. Posteriori vero ratione tempus nostrum est mensura operationum Angelicæ, quam substantiæ: hæc enim habet principium, non finem, operatio vero habet utrumque, & ita plane mensura definiti potest. Non igitur opus est, inter operationes exteriores, & interiores Angelicæ distinguere: sed omnes temporis nostro tanquam mensuræ indiscriminatim subiiciendæ sunt.

CAP. II.

De visione beatifica, & gratia.

De operatione beatifica docent S. Thomas artic. 5. ad 1. Caietanus, & recentiores ibidem, mensuram illius non esse tempus vllam, nec ævum, sed æternitatem diuinæ inferioris, quam ipsi participatam appellant, & putant aliqui esse

sententiam Augustini lib. 83. quæst. q. 25. vbi inquit ab August. dicitur nostra beatitudo, æternitas participata. Ratione probant: quia cum illa sit naturæ magis immutabilis, & altioris, quam alia Angelicæ operatio, vel etiam eius substantia, efficitur, ut sub alioi mensura contineatur: hæc autem non videtur alia, quam participata quædam æternitas. Id ipsum aliqui docent de gratia habituali, quæ licet adueniente peccato corrumpatur, suapte tamen natura à nulla re creata corrumpi potest, nisi à solo Deo, à quo etiam solo creatur, seu infunditur: putant enim peccatum non excludere gratiam habituales naturæ suæ.

Scotus vero loco allegato censet, mensuram beatitudinis non esse vllam æternitatem, sed ævum. Idem docuit in 4. dist. 49. quæst. 6. §. de secundo dubio. Probati potest ex Fulgentio de fide ad Petrum, cap. 28. Quid vero dicat ille, inferius referemus. Confirmat deinde ratione, quia non minus immutabilis est substantia Angelicæ secundum se, quam beatitudo: ergo ævum debet esse eius mensura, sicut est mensura substantiæ Angelicæ.

Mihi vero eadem proportionem, atque de superiori difficultate, videtur dicendum: Primum quidem, si loquamur de duratione ipsa intrinseca visionis, aut gratiæ habitualis, totam esse simul, & indiuiduam ordinis cuiusdam supernaturalis supra Angelicæ substantiam, & naturam; habere etiam principium sine fine in futura vita. Quod si hac de causa hanc durationem placet Thomistis appellare æternitatem participatam superiorem ævum; aut Scotus velit, ævum quoque nuncupare, non est de voce cum eis contendendum, dum modo sciamus naturam durationis ipsarum. An vero gratia sit naturæ suæ corruptioni obnoxia, & non à solo Deo destrui possit, dicemus 1. 2. q. 71. art. 4. & q. 113. artic. 2. vbi de oppositione gratiæ, & peccati mortalis disputabimus. De visione vero beatifica dicemus 1. 2. q. 5. art. 4.

Cæterum absque fundamento August. pro vna, & alia opinione refertur. Nam vbi allegatur pro prima opinione, solum docet, aliquem vno ex duobus modis esse castum, bonum, & æternum, &c. primum castitate, vel bonitate, vel æternitate, quam ipse gignit, & cui principium est, atque causa, ut sit: hoc est, quam suapte natura à seipso habet, & castum, bonum, & æternum hoc modo non posse non esse tale: deinde castitatis participatione, & hoc modo castum posse esse non castum, Hoc pacto, inquit, animam esse æternam participatione quadam æternitatis, Deum autem ita, ut sit aut. Si ipsius æternitatis, ut disp. 33. c. 1. explicatur est: neque eo cap. adduxit exemplum August. beatificæ operationis, quamvis, si illud adduxisset, non probasset, durationem beatificæ operationis magis esse æternitatem participatam, quam durationem ipsius substantiæ animæ. Ex communi autem Scholasticorum sententia duratio animæ rationalis, non æternitas participata, sed ævum appellatur. Aug. igitur nomine æternitatis participatæ ævum intellexit.

Deinde quod Scotus pro sua sententia ex August. refert, friuolum est. Ibi enim solum asserit homines iustos, qui in gratia decesserint, æquales fore in beatitudinis statu Angelis Dei, ut deinceps ab eo mutari non possint, & vnam futuram omnium vitam æternam, ex quo perperam Scotus infert, beatitudinem eorum sub ævo tanquam mensura contineri.

Præterea si sermo sit de mensura beatitudinis, & gratiæ, prout mensura definitur ab Aristotele, quo sensu non loquuntur Scholastici allegati in hoc capite, eodem prorsus modo atque eadem ratione dicendum est, sicut de alijs Angelorum operationibus, videlicet earum mensuram non esse durationem ipsam intrinsecam, nec ullam aliam præter nostrum tempus, nec ab alio intellectu hæc duo mensura definitur quam à nostro, ut ex prædictis satis liquet.

CAPVT III.

De rebus corporeis, & corruptioni obnoxijis.

8 *Durandus.* **P**ostremo de substantijs, quæ corrumpuntur, longam disputationem suscepit Durandus in 2. d. 2. q. 6. quam nos breui expediemus. Primum de ijs rebus quidam putarunt, ut refert Durandus ibidem, mensuram earum esse tempus discretum, sicut Thomista dixerunt, esse etiam operationum Angelorum. Eam latissime refellit Durandus: vix autem explicari potest hoc tempus discretum. Deinde Durandus, & S. Thomas art. 4. huius quæst. ad 3. docent, mensuram earum esse nostrum tempus: nisi quod Durandus addidit (id quod etiam de Angelis dixerat) tempus esse heterogeneam mensuram harum rerum, atque eadem ratione id probat.

De his substantijs corruptibilibus non mensurantur, sed tempore. Caterum ex superiori doctrina iam patet quæstionis solutio. Primum namque, si quæstio sit de ipsarum rerum intrinseca duratione, certum est, esse totam simul, & indiuiduam principio quoque, & fine terminari, quæ mea sententia non est tempus, cum non sit numerus motus, nec in successione posita: sed non incongrue ænum dici potest: nam & inter alias cuius significationes una est, quæ accipitur pro cuiusque hominis vita, ut ex Damasceno, & alijs, disp. 33. c. 1. notauimus atque hoc, aut alio nomine nuncupare, res sane leuioris momenti est.

Aristot. Deinde, si sit quæstio de mensura harum substantiarum, dicendum est, eam esse tempus nostrum, ut S. Thomas & Durandus dixerunt. Id quod expresse tradit Aristoteles 4. physice c. 14. text. 133. ubi inquit in hunc modum: Res enim humanas, & ceterarum earum, quæ naturalem motum, & ortum, ac obitum subeunt, circulum esse dicunt. Idque propterea, quod hæc vniuersa tempore diiudicantur, finemque subeunt, ac principium, perinde atque si reditione quadam hoc fiat, etenim tempus ipsum circulus quidam esse videtur. Tempus autem aliter metitur harum rerum durationem, quam Angelorum. Horum enim durationem metitur non omnino, sed quasi ex parte, ut præcedenti disp. notauimus: res autem, quæ corrumpuntur, simpliciter, & omnino metitur quod principio, & fine concludantur. Quomodo autem harum rerum mensura sit tempus, eaque congenera, contra sententiam Durandi, ex dictis etiam in ea disp. satis manifestum est, & hæcenus de hac tota 10. quæstione Doctoris sancti.

QVÆSTIO XI.

de vnitatis dei.

Post præmissa considerandum est de diuina vnitatis. Et circa hoc quærentur quatuor.

ARTICVLVS I.

Vtrum vnum addat aliquid supra ens.

9 *51* **A**D primum sic proceditur. Videtur quod vnum addat aliquid supra ens.

9. 30. a. 3. Et 1. d. 24. 3. c. 6. 3. metaph. li. 12. c. 13. fin.

Omne enim quod est in aliquo genere determinato, se habet ex additione ad ens, quod circuit omnia genera. Sed vnum est in genere determinato: est enim principium numeri, qui est species quantitatis, ergo vnum addit aliquid supra ens.

2. Præterea. Quod diuidit aliquid commune, se habet ex additione ad illud. Sed ens diuiditur per vnum, & multa. Ergo vnum addit aliquid supra ens.

3. Præterea. Si vnum non addit supra ens, idem esset dicere vnum & ens. Sed nugatorie dicitur ens ens. Ergo nugatio esset dicere ens vnum: Quod falsum est. Addit igitur vnum supra ens.

Sed contra est, quod dicit Dionys. vlt. ca. de diu. nomin. Nihil est existentium non participans vno. Quod non esset, si vnum adderet supra ens, quod contraheret ipsum, ergo vnum non habet se ex additione ad ens.

Respondeo dicendum, quod vnum non addit supra ens rem aliquam, sed tantum negationem diuisionis. Vnum enim nihil aliud significat quam ens indiuisum. Et ex hoc ipso apparet quod vnum conuertitur cum ente. Nam omne ens aut est simplex, aut compositum. Quod autem est simplex est indiuisum & actu, & potentia. Quod autem est compositum non habet esse quamdiu partes eius sunt diuise, sed postquam constituunt & componunt ipsum compositum. Vnde manifestum est, quod esse cuiuslibet rei consistit in indiuisione. Et inde est, quo vnum quodque sicut custodit suum esse, ita custodit suam vnitatem.

Ad primum igitur dicendum, quod quidam putantes idem esse vnum quod conuertitur cum ente, & quod est principium numeri, diuisi sunt in contrarias positiones. Pythagoras enim & Plato videntes quod vnum quod conuertitur cum ente, non addit aliquam rem supra ens, sed significat substantiam entis prout est indiuisa, existimauerunt sic se habere de vno quod est principium numeri. Et quia numerus componitur ex vnitatibus, crediderunt quod numeri essent substantiæ omnium rerum. E contrario autem Auiacen. considerans quod vnum quod est principium numeri addit aliquam rem supra substantiam entis (alias numerus ex vnitatibus compositus non esset species quantitatis) credit, quod vnum quod conuertitur cum ente, addat rem aliquam super substantiam entis sicut album, supra hominem. Sed hoc manifeste falsum est: quia quælibet res est vna per suam substantiam. Si enim per aliquid aliud esset vna quælibet res, cum illud iterum sit vnum,

Cap. 6. non multum precul à prin.